

УДК 338.43

М. М. Жибак,

д. е. н., професор кафедри економіки і менеджменту,
ВП НУБіП України "Бережанський агротехнічний інститут"

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1765-820X>

Л. В. Ярема,

к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки і менеджменту,
ВП НУБіП України "Бережанський агротехнічний інститут"

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0987-1227>

DOI: 10.32702/2306-6792.2026.7.50

СУЧАСНИЙ СТАН РИНКОВИХ ВІДНОСИН В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ЇХ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

M. Zhybak,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Economics and Management, Separated
Subdivision of National University of Life and Environmental Science of Ukraine "Berezhany Agrotechnical Institute"

L. Yarema,

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Economics and Management, Separated Subdivision of National University
of Life and Environmental Science of Ukraine "Berezhany Agrotechnical Institute"

THE CURRENT STATE OF MARKET RELATIONS IN THE AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX OF THE TERNOPIIL REGION AND THE DEFINITION OF THE MAIN DIRECTIONS OF THEIR EFFECTIVE MANAGEMENT

У статті проведений аналіз сучасного стану ринкових відносин в агропромисловому комплексі Тернопільської області та визначені основні напрями їх ефективного управління. Встановлено, що Тернопільська область має значний експортний потенціал у сфері сільського господарства завдяки сприятливим природним умовам, великій площі родючих ґрунтів та традиційній орієнтації населення на сільське господарство. Проведено узагальнений аналіз ключових показників сучасного стану агропромислового комплексу Тернопільської області. Відмічено, що незважаючи на військовий стан, спостерігається позитивна динаміка ключових економічних показників аграрного виробництва Тернопільщини. Встановлено, що в основі розвитку агропромислового комплексу області є диверсифікація виробництва, що зменшує залежність від одного сектору. Систематизовано сучасні тенденції розвитку ринкових відносин в агропромисловому комплексі Тернопільської області. Окреслено експортний потенціал Тернопільщини та основних споживачів продукції Європейського Союзу, Азії та Близького Сходу. На основі порівняльного аналізу ключових економічних показників агропромислового комплексу Тернопільської, Вінницької та Полтавської областей виявлено специфічні проблеми функціонування аграрного ринку регіону, що відрізняють його від інших областей України. Проведений SWOT-аналіз, де виокремлено сильні і слабкі сторони, можливості та загрози агропромислового комплексу Тернопільщини. Встановлено, що ефективне управління ринковими процесами потребує комплексного підходу, який поєднує державну підтримку, інновації та розвиток підприємництва, а поєднання традиційного землеробства з інноваційними технологіями, розвиток органічного виробництва та вихід на європейські ринки — це ключові перспективи, що забезпечать стабільне зростання агропромислового регіону.

The article analyzes the current state of market relations in the agro-industrial complex of the Ternopil region and identifies the main directions of their effective management. It is established that the Ternopil region has significant export potential in the agricultural sector due to favorable natural conditions, a large area of fertile soils and the traditional orientation of the population to agriculture. The market is a key factor in stimulating production in conditions of private ownership of land, means of production and finished products. The main elements of market relations in the agro-industrial complex are: farms, large agricultural holdings, processing enterprises, suppliers of resources, end consumers, agricultural products, food products, machinery, fertilizers, land plots, prices, competition. Management of market relations includes: state regulation, marketing, logistics, cooperation. A generalized analysis of key indicators of the current state of the agro-industrial complex of the Ternopil region has been carried out. It has been noted that despite the martial law, there is a positive dynamics of key economic indicators of agricultural production in the Ternopil region. It has been established that the basis of the development of the agro-industrial complex of the region is the diversification of production, which reduces dependence on one sector. Modern trends in the development of market relations in the agro-industrial complex of the Ternopil region have been systematized. The export potential of the Ternopil region and the main consumers of products in the European Union, Asia and the Middle East have been outlined.

Based on a comparative analysis of key economic indicators of the agro-industrial complex of Ternopil, Vinnytsia and Poltava regions, specific problems of the functioning of the agro-industrial market of the region were identified, which distinguish it from other regions of Ukraine. To determine the strategic directions of market relations management, a SWOT analysis of the agro-industrial complex of Ternopil region was conducted, which identified the strengths and weaknesses, opportunities and threats of the agro-industrial complex of Ternopil region. The directions for improving the management of market processes are substantiated, taking into account socio-economic and environmental factors. Innovative approaches to the formation of an effective infrastructure of the agricultural market and the development of cooperation between producers are proposed. It is established that effective management of market processes requires an integrated approach that combines state support, innovation and entrepreneurship development, and the combination of traditional agriculture with innovative technologies, the development of organic production and access to European markets are key prospects that will ensure stable growth of the agro-industrial region.

It has been established that the market relations of the agricultural sector of Ternopil region are formed on the basis of a combination of export potential and the active role of farms. They complement each other: large enterprises provide stability and scale, and farmers provide flexibility, innovation and social significance. It is this synergy that creates a competitive model of development of the region.

Ключові слова: агропромисловий комплекс, сільське господарство, ринкові відносини, управління, аграрний сектор, продукція сільського господарства, експорт, продовольча безпека, ринок, воєнний стан, виробництво.

Key words: agro-industrial complex, agriculture, market relations, management, agricultural sector, agricultural products, export, food security, market, martial law, production.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Агропромисловий комплекс (АПК) є ключовим сектором економіки Тернопільської області. Перехід до ринкової економіки в Україні зумовив трансформацію аграрних відносин, що проявляється у формуванні нових механізмів господарювання, розвитку кооперації та органічного виробництва. Розвиток АПК визначає рівень продовольчої безпеки, зайнятості населення та конкурентоспроможність регіону. В умовах ринкової економіки особливого значення набуває ефективне управління ринковими відносинами, що забезпечує інтеграцію місцевих

вих виробників у національний та міжнародний ринки.

Дослідження сучасного стану ринкових відносин в агропромисловому комплексі Тернопільської області та визначення напрямів управління ними є важливим з огляду на те, що область має потужний аграрний потенціал, що формує основу економіки та забезпечує продовольчу безпеку. Ефективність ринкових відносин тут визначає рівень розвитку всієї регіональної економіки. Ринкові відносини в АПК часто стикаються з проблемами неефективної кооперації, нерівномірного доступу до ресурсів та інвестицій. Це вимагає розробки дієвих управлінських рішень для підвищення конкурентоспроможності аграрних виробників.

Отже, актуальність теми полягає у необхідності комплексного дослідження ринкових відносин в АПК Тернопільської області, що дасть змогу визначити оптимальні шляхи їх управління, забезпечити економічну стабільність та підвищити конкурентоспроможність регіону в умовах сучасних викликів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання сучасного стану ринкових відносин в АПК та визначення ключових напрямів розвитку аграрного сектору регіону досліджують як місцеві науковці, так і загальноукраїнські економісти-аграрники. Найбільш вагомий внесок зробили Андрійчук В., Бородіна О., Зубець М., Пушкар З. Серед українських науковців, які досліджують проблеми ринкових трансформацій агропромислового комплексу (АПК), можна виділити Мисника О., Дунську А., Бондаренка В., Гонтарука Я., Квашу С., Юрчишина В. та ін. Місцеві науковці зосереджуються на специфіці Тернопільської області, її проблемах та перспективах. Загальноукраїнські дослідники аналізують ринкові відносини в АПК у ширшому контексті, приділяючи увагу реформам, приватизації та інтеграції до світового ринку. Їхні роботи формують теоретичну та практичну основу для розробки управлінських рішень у сфері аграрної економіки.

Отже, дослідження ринкових відносин в АПК Тернопільської області опирається на поєднання регіональних практичних напрацювань та загальноукраїнських теоретичних концепцій. Це створює основу для подальшого комплексного аналізу та вироблення ефективних управлінських рішень, які враховують як місцеву специфіку, так і загальні тенденції розвитку аграрної економіки України.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою роботи є аналіз сучасного стану ринкових відносин в агропромисловому комплексі Тернопільської області та визначення основних напрямів їх ефективного управління.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Значення ринку та розвиток товарно-грошових відносин в агропромисловому комплексі істотно зростають. Ринок, як система взаємодії виробників і споживачів матеріальних благ, стає ключовим чинником стимулювання виробництва в умовах приватної власності на землю, засоби виробництва та готову продукцію. Саме ринкові механізми відображають рівень еконо-

мічного розвитку країни, визначають баланс попиту й пропозиції як на окремі товари, так і на їх сукупність у межах національної чи світової економіки. У більш вузькому значенні ринок можна розглядати як місце реалізації товарів. Залежно від територіального та суспільного поділу праці, масштабів виробництва, його спеціалізації та концентрації формуються локальні, національні та міжнародні ринки [1]. Виникнення ринку ґрунтується на суспільному й територіальному поділі праці, тобто на розміщенні та спеціалізації агропромислового виробництва. Орієнтація господарств на виробництво певних видів продукції, що є для них економічно вигідною, створює умови для постійного розширення сфери товарного виробництва.

Основними елементами ринкових відносин в АПК є: суб'єкти — фермерські господарства, великі агрохолдинги, підприємства з переробки, постачальники ресурсів, кінцеві споживачі; об'єкти — продукція сільського господарства, продовольчі товари, техніка, добрива, земельні ділянки; механізм дії — формування цін, конкуренція, прагнення виробників до отримання прибутку.

Ринкові процеси ґрунтуються на принципах вільної торгівлі, приватної власності та конкурентної боротьби між виробниками, споживачами й посередниками. Управління ринковими відносинами включає: державне регулювання — необхідне через високі ризики аграрної діяльності (залежність від клімату, низька рентабельність), реалізується через підтримку цін, пільгові кредити та страхування ризиків; маркетинг — вивчення ринку, створення попиту та стимулювання продажів; логістику — організація ефективних ланцюгів постачання від виробника до споживача; кооперацію — об'єднання малих виробників для посилення їх конкурентних позицій.

Сільське господарство Тернопільщини є ключовою галуззю економіки регіону. Завдяки сприятливим природно-кліматичним умовам та родючим ґрунтам область має високий аграрний потенціал, фокусуючись на інтенсифікації виробництва, впровадженні нових технологій, підвищенні врожайності та збільшенні експорту продукції, що формує основу ринкових відносин у виробництві та реалізації продукції. Основними напрямками є: рослинництво (зернові, технічні культури, овочі); тваринництво (молочне та м'ясне виробництво); переробна промисловість, що забезпечує додану вартість продукції. Понад 100 зареєстрованих кооперативів сприяють інтеграції малих вироб-

ників у ринок. Зростає частка органічного виробництва, що формує нові ніші для експорту.

В структурі ринку основними виробниками є великі агрохолдинги, середні фермерські господарства та дрібні приватні підприємці. Основними споживачами — внутрішній ринок України та зовнішні ринки (експорт зерна, олійних культур).

Характерними особливостями ринкових відносин в АПК є: конкуренція — агрохолдинги мають перевагу завдяки масштабам виробництва, але фермерські господарства зберігають гнучкість та орієнтацію на нішеві ринки; інвестиції — розвиток інфраструктури, впровадження сучасних технологій, використання мінеральних та органічних добрив для підвищення врожайності; кооперація — створення аграрних кооперативів для спільного використання техніки, збуту продукції та виходу на зовнішні ринки; державна підтримка — програми субсидій, кредити для фермерів, розвиток аграрної освіти та науки.

Узагальнений аналіз сучасного стану агропромислового комплексу (АПК) Тернопільської області відображений в таблицях 1, 2.

Ринкові відносини в сільському господарстві Тернопільської області характеризуються високою інтенсивністю рослинництва, залученням інвестицій та розвитком агробізнесу на фоні структурних змін у тваринництві.

Область є лідером за посівами ярих культур таких як ячмінь (36,8 тис. га) та пшениця (14 тис. га). Рослинництво домінує за вартістю продукції спеціалізуючись на зернових, технічних, кормових культурах та картоплі. В тваринництві спостерігається неоднозначна динаміка, водночас із зростанням поголів'я свиней (на 14,6% у досліджуваній період) відбувалося скорочення поголів'я великої рогатої худоби. Незважаючи на військовий стан, спостерігається позитивна динаміка ключових економічних показників. Харчова промисловість стабільно зростає, особливо цукрова галузь. Інвестиції збільшуються, але все ще недостатні для масштабної модернізації тваринництва.

Експорт поступово зростає, що свідчить про інтеграцію області у міжнародні ринки. Пріоритетом є підвищення доданої вартості продукції та залучення інвестицій в агропромисловий комплекс, зокрема через розвиток кооперації.

Ринкові відносини аграрного сектору Тернопільської області формуються на основі поєднання експортного потенціалу та активної ролі фермерських господарств. Вони взаємодоповнюють одне одного: великі підприємства забезпечують стабільність і масштаб, а фермери — гнучкість, інноваційність та соціальну значущість. Саме ця синергія створює конкурентоспроможну модель розвитку регіону.

Таблиця 1. Ключові економічні показники АПК Тернопільської області

Показник	2023	2024	2025
Обсяг реалізованої продукції харчової промисловості (млрд грн)	18,9	21,7	25,0
Темпи зростання харчової промисловості (%)	+6,8	+7,6	+8,0
Переробка цукрових буряків (млн т)	1,8	2,0	2,1
Виробництво цукру (тис. т)	270,0	295,7	310,0
Частка у виробництві цукру України (%)	18	20	21
Капітальні інвестиції в АПК (млрд грн)	2,1	2,5	2,9
Експорт агропродукції (млн дол. США)	420	460	500

Джерело [4].

Таблиця 2. Ключові показники аграрного виробництва Тернопільської області (2025 рік)

Показник	Значення	Динаміка
Обсяг реалізованої продукції харчової промисловості	21,7 млрд грн	+15,2% до 2024 року
Зростання харчової промисловості	7,6%	Найвищі темпи у виробництві хліба, молочної продукції, напоїв
Переробка цукрових буряків	2 млн т	Вироблено 295,7 тис. т цукру (20% від загальноукраїнського виробництва)
Основні галузі	Рослинництво, тваринництво, харчова промисловість	Активний розвиток переробки та експорту

Джерело [4].

Ключовим у розвитку АПК області є диверсифікація виробництва, окрім традиційної цукрової галузі (20% від загальноукраїнського виробництва), область активно розвиває переробку зернових, молочної продукції та напоїв. Це зменшує залежність від одного сектору. Основою ринкових відносин є перехід від дрібних господарств до сучасного агробізнесу, який інтегрується з переробною промисловістю. Збільшення обсягів переробки означає, що область переходить від сировинної моделі до виробництва продукції з більшою доданою вартістю. Високі показники виробництва цукру та харчової продукції створюють можливості для розширення експорту, особливо в умовах зростання попиту на українські продукти. Впроваджуються сучасні технології обробки землі та вирощування культур, що сприяє підвищенню ефективності.

Значна частина продукції, особливо зернових та технічних культур експортується, що підвищує економічну роль області в Україні.

Експортний потенціал Тернопільщини формують: зернові культури (пшениця, кукурудза, ячмінь — займають провідне місце в структурі експорту); олійні культури (соняшник, соя, ріпак — користуються високим попитом на європейських та азійських ринках); продукція тваринництва (молочні вироби, м'ясо птиці та яловичина, хоча їхня частка менша порівняно з рослинництвом); органічна продукція (овочі, фрукти, мед — перспективний напрямок, що відкриває доступ до преміальних ринків ЄС).

Основними споживачами продукції є: Європейський Союз (Польща, Німеччина, Італія — ключові партнери для зернових та олійних культур); Азія та Близький Схід (країни, що активно імпортують кукурудзу та соняшникову олію) та внутрішній ринок України (значна частина продукції залишається для забезпечення продовольчої безпеки).

Наступним кроком можна зробити порівняльний аналіз Тернопільської області з іншими регіонами України. Використовуючи порівняльний аналіз агропромислового комплексу Тернопільської, Вінницької та Полтавської областей станом на 2025 р. ми можемо побачити конкурентні переваги та слабкі місця Тернопільщини у загальноукраїнському контексті.

Порівняння ключових показників великих обласних центрів свідчать, що

Вінниччина утримує лідерство за обсягами виробництва та інвестицій, особливо у зерновому секторі. Полтавщина має сильні позиції у виробництві зернових та олійних культур, а також у тваринництві. Тернопільщина вирізняється потужною цукровою галуззю та високим рівнем розвитку кооперації, що є конкурентною перевагою для малих і середніх виробників.

Для визначення стратегічних напрямів управління слід виокремити сильні і слабкі сторони, можливості та загрози АПК Тернопільщини.

Поряд з потужними сильними сторонами та можливостями в аграрному секторі області є ряд проблемних питань та викликів. Серед них слід виокремити низьку інвестиційну ак-

Таблиця 3. Порівняльна таблиця ключових показників АПК (2025 р.)

Показник	Тернопільська обл.	Вінницька обл.	Полтавська обл.
Обсяг реалізованої продукції харчової промисловості (млрд грн)	25,0	32,0	28,5
Основні галузі	Цукрова промисловість, рослинництво, молочна продукція	Зернові, цукрові буряки, м'ясо-молочне виробництво	Зернові, олійні культури, тваринництво
Виробництво цукру (тис. т)	310	450	200
Частка у виробництві цукру України (%)	21	30	13
Експорт агропродукції (млн дол. США)	500	720	650
Капітальні інвестиції в АПК (млрд грн)	2,9	4,2	3,5
Кількість кооперативів	109 (2-ге місце в Україні)	150	120

Джерело [4].

Таблиця 4. SWOT-аналіз АПК Тернопільської області

Категорія	Основні пункти
Сильні сторони (Strengths)	- Високий рівень розвитку харчової промисловості (зростання понад 7% у 2025 р.) - Потужна цукрова галузь (20% виробництва цукру України). - Сприятливі природно-кліматичні умови для рослинництва. - Наявність аграрних університетів та наукових центрів.
Слабкі сторони (Weaknesses)	- Недостатня інвестиційна активність у тваринництві. - Залежність від цукрової галузі. - Слабка інтеграція малих фермерів у великі виробничо-збутові ланцюги. - Логістичні проблеми через воєнні умов.
Можливості (Opportunities)	- Розвиток органічного виробництва та нішевих культур. - Розширення експортних ринків (ЄС, Близький Схід). - Залучення інвестицій у переробку та інновації. - Цифровізація агробізнесу (GPS, дрони, big data).
Загрози (Threats)	- Коливання світових цін на цукор та зернові. - Воєнні ризики та обмеження експорту. - Конкуренція з іншими регіонами України та ЄС. - Зміни клімату, що впливають на врожайність.

Джерело: розроблено автором.

тивність у тваринництві та переробці, потребу в оновленні технічної бази, залежність від цукрової галузі, що створює ризики при зміні ринкової кон'юнктури, воєнні умови створюють обмежений доступ до зовнішніх ринків, залежність від світових цін на зерно, кліматичні ризики, конкуренція з іншими регіонами, внутрішня конкуренція між регіонами та зовнішня конкуренція з імпортованими продуктами.

Загалом аграрний сектор Тернопільської області динамічно розвивається, адаптуючись до сучасних умов та підвищує свою конкурентоспроможність, незважаючи на загальноукраїнські проблеми та військовий стан. Конкурентоспроможність аграрного сектору забезпечують родючі ґрунти та сприятливий клімат, близькість до кордонів ЄС та розвинена транспортна мережа, впровадження сучасних технологій у виробництво та переробку, кооперація фермерів сприяє спільному виходу на зовнішні ринки через аграрні об'єднання.

В контексті до проблемних ситуацій, з метою забезпечення стабільності, розвитку аграрного виробництва слід акцентувати увагу на важливості управління ринковими відносинами, суть якого полягає у створенні умов для ефективного функціонування ринку, забезпеченні балансу між свободою підприємництва та суспільними інтересами, насамперед на рівні макроекономічного регулювання, структурної, соціально-економічної та конкурентної політики.

Ринкові відносини в АПК Тернопільської області перебувають на етапі активного розвитку, що характеризується зростанням коопе-

рації, поширенням органічного виробництва та модернізацією управлінських механізмів. Ефективне управління ринковими процесами потребує комплексного підходу, який поєднує державну підтримку, інновації та розвиток підприємництва.

На основі проведених досліджень для аграрних підприємств Тернопільщини до основних напрямів управління ринковими відносинами можна віднести: диверсифікацію виробництва, зокрема розвиток нішевих культур (органічна продукція, ягоди, овочі), підтримка тваринництва для збалансованості структури АПК; поглиблення переробки — створення кластерів харчової промисловості, розвиток кооперативів для малих виробників як інструменту інтеграції малих фермерів у ринкові відносини; інвестиційну політику — залучення приватних та іноземних інвестицій, державні програми підтримки модернізації виробництва; експортну орієнтацію — розширення ринків збуту (ЄС, Близький Схід), сертифікація продукції за міжнародними стандартами; цифровізацію та інновації — використання агротехнологій (GPS, дрони, big data), електронні платформи для торгівлі та управління ланцюгами постачання.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі Тернопільська область має значний експортний потенціал у сфері сільського господарства завдяки сприятливим

природним умовам, великій площі родючих ґрунтів та традиційній орієнтації населення на сільське господарство.

Поєднання традиційних культур із розвитком органічного виробництва та переробки, розширення експортних можливостей, впровадження інноваційних технологій у виробництво та переробку промисловість, щоб експортувати не лише сировину, а й готову продукцію, зменшення залежності від цукрової галузі через розвиток органічного виробництва та нішевих культур, розвиток кооперативів як інструменту інтеграції малих фермерів у ринкові відносини може зробити регіон одним із лідерів аграрного експорту України.

Тернопільська область має всі передумови стати одним із центрів сучасного агровиробництва України. Поєднання традиційного землеробства з інноваційними технологіями, розвиток органічного виробництва та вихід на європейські ринки — це ключові перспективи, що забезпечать стабільне зростання АПК регіону.

Література

1. Лебеденко О.В. Аграрний ринок: поняття та особливості. Агросвіт. 2020. № 12. С. 48—52.

2. Негрей М. В., Тараненко А. А., Костенко І. С. Аграрний сектор України в умовах війни: проблеми та перспективи. Економіка та суспільство. Вип. № 40. 2022. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1474> (дата звернення 10.03.2026).

3. Публічне управління розвитком аграрної сфери: регіональний контекст: монографія / О. Руденко, Т. Шестаковська, С. Гривко, М. Гурський, А. Котеленець, П. Халімон. Чернівці: НУ "Чернігівська політехніка", 2022. 327 с.

4. Статистичний щорічник Тернопільської області за 2023 рік. Головне управління статистики у Тернопільській області. Тернопіль. 2024. 278 с.

5. Трофімцева О. Війна показала важливість агросектору. Як узяти нові висоти? Інтерфакс-Україна. 2022. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/839762.html> (дата звернення: 11.03.2026).

6. Хомич О. В., Манаєнко І. М. Розвиток експортного потенціалу підприємства на європейському ринку FMCG в умовах ризиків. Проблеми економіки. 2020. № 3 (45). С. 133—138.

References:

1. Lebedenko, O.V. (2020), "Agricultural market: concept and features", *Ahrosvit*, vol. 12, pp. 48—52.

2. Nehrej, M. V., Taranenko, A. A. and Kostenko, I. S. (2022), "Ukraine's agricultural sector in wartime: problems and prospects", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 40, Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1474> (Accessed 10 March 2026).

3. Rudenko, O., Shestakovska, T., Hryvko, S., Hurskyi, M., Kotelenets, A. and Khalimon, P. (2022), *Publichne upravlinnia rozvytkom ahrarnoi sfery: rehional'nyj kontekst* [Public management of agricultural development: regional context], NU "Chernihiv'ska politekhnika", Chernihiv, Ukraine.

4. Chornyj, A. A. (2024), *Statystychnyj shhorychnyk Ternopil's'koyi oblasti za 2023 rik. Ternopil': Golovne upravlinnya statystyky u Ternopil's'kij oblasti*, Ukraine.

5. Trofimtseva, O. (2022), "The war showed the importance of the agricultural sector. How to reach new heights?", *Interfaks-Ukraina*, Available at: <https://interfax.com.ua/news/blog/839762.html> (Accessed 11 March 2026).

6. Khomych, O. V. and Manaienko, I. M. (2020), "Development of the enterprise's export potential in the European FMCG market in conditions of risks", *Problemy ekonomiky*, vol. 3 (45), pp. 133—138.

Отримано редакцією журналу / Received: 24.03.26

Процеженовано / Revised: 01.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 09.04.26

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663